

1. NADZIEWAĆ SIĘ (416) *vb impf*

nadziewać się (414), **nadziwać się** (2) *RejKup*.

się (332), się (84).

na- (350), nã- (8); na- : nã- *BierEz* (8:1), *BibRadz* (13:1), *BielKron* (11:2), *Mącz* (44:3), *BudNT* (4:1); -é- (13), -e- (12); -é- *KochZg* (1), *KochFr* (1), *SarnStat* (2); -e- *MurzHist* (7), *KochMRot* (1), *ZawJeft* (1); -é- : -e- *OpecŻyw* (1:1), *MurzNT* (1:1), *OrzQuin* (7:1).

inf nadziewać się (73). ◇ *praes 1 sg* nadziewam się (27), nadziewam się (1) *ActReg*. ◇ *2 sg* nadziewasz się (7). ◇ *3 sg* nadziewa się (38). ◇ *1 pl* nadziewamy się (20). ◇ *2 pl* nadziewacie się (1). ◇ *3 pl* nadziewają się (19). ◇ *praet 1 sg m* -(e)m się nadziewał, nadziewałem się (13). *f* -m się nadziewała (1). ◇ *2 sg m* -ś się nadziewał (2). ◇ *3 sg m* nadziewał się (31). *f* nadziewała się (7). *n* nadziewało się (1). *1 pl m pers* -śmy się nadziewali (6) *LibLeg*, *OpecŻyw*, *Diar*, *Mącz*, *BudNT*, *ActReg*, -(e)chmy się nadziewali (3) *RejPos*. ◇ *3 pl m pers* nadziewali się (39). *subst* nadziewały się (1). ◇ *fut 2 sg m* nadziewać się będziesz (1). ◇ *3 sg m* będzie się nadziewał (1). ◇ *2 pl* nadziewać się będziecie (1). ◇ *imp 2 sg* nadziewaj się (28). ◇ *3 sg* niech(aj) się nadziewa (6). ◇ *1 pl* nadziewajmy się (3). ◇ *2 pl* nadziewajcie się (8). ◇ *3 pl* niech(aj)(że) się nadziewają (4). ◇ *con 1 sg m* bych się nadziewał (2) *MurzHist*, *ModrzBaz*, bym się nadziewał (1) *Mącz*. ◇ *2 sg m* byś się nadziewał (1). ◇ *3 sg m* by się nadziewał (2). ◇ *1 pl m pers* bychmy się nadziewali (3). ◇ *3 pl m pers a. 1 pl m pers* by się nadziewali (1) *LibLeg* 11/151v. ◇ *con praet 1 pl m pers* byśmy się byli nadziewali (1). ◇ *impers praet* nadziewano się (6). ◇ *part praes act* nadziewając się (58).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVII(XVIII) w.

Mieć nadzieję, przeczuwać, przypuszczać, spodziewać się, oczekiwać, wyobrażać sobie naprzód; sperare Mącz, Modrz, Calep, Cn, Vulg; credere Mącz, Vulg; ex(s)spectare Mącz, Vulg; in spem adduci, in spe esse, habere aliquid in spe, praesumere animo, spem tenere, in spem venire Mącz, Cn; arbitrari, spem carpere a. ponere, commovere expectationem, conicere, existimare, facere coniecturam, incidere opinionem, praesagire, putare, reri, suspicari Mącz; spe ali a. duci, a. niti, spem concipere a. habere, in spem erigi, confidere, in spe aliquid ponere, spe (atque animo) incumbere, spe bona esse Cn (416) : Bo kiedy małz co pewnego/ Trzymaj się mocno onego: Szalenié się nądziwáią/ Przeto pewne opułzcziáią *BierEz* H4; [o powietrzu morowym] to pewnieyśza rzecz iest/ iż to powietrze ktore pierwej było zakażone: nie leda się iako po wtore skazi. Niżli powietrze ktore ielźcze nie było zarażone, tego mu [człowiekowi] się zawsze trzeba nadziewać/ á tak tam długo miełzkać: iest rzecz łrafzliwa á nie przełpieczna. *FalZioł* V 73v; *RejRozm* 393; Wieczei teras po łpowiedzy Myłlyć gdy czie łmierć nawiedzy. Dawnoć było oney myłlyć Wiedzac zes tego niemial zbyć. A nikogo to niemynie Gdy się nienadzywa łzgynie. *RejKup* f3, x7v; *MurzHist* M4v; *RejWiz* 104v, 130v, 173v, 190; Wybran Moizelz Hetmánem/ ciągnął z ludem/ nie wodą iáko się nądziywáli Murzynowie/ ále zyemią mieyłcy trudnemi *BielKron* 28, 129v; Opiniene celerius, Prędzey niżli się nądziwiał. *Mącz* 265d; Nunquam putassem, Nigdybym się nie nądziwiał. *Mącz* 333a; Supra quam cuiquam credibile est, Dáleko więcey niżliby się któ nądziwáć mógl. *Mącz* 435a, 35a, 48d, 113c, 162a, 265d (25); kiedy się człowiek w tey mierze/ ná łwym mmimániu omyli/ á iż mu się ták nie zdárzy/ iáko się nądziwiał ále opák/ to iuz pirwśza winá/ iż niebył połłufzny páńłkiego rołkazania *GórnDworz* L4, Dd3v;

przedemną miecz ostry/ to iest śmierć która żadnemu nieprzepuścza/ á niżli sie nádziewam tedy przydzie *HistRzym* 94v; *RejPos* 5v, 251v [2 r.], 298; *RejZwierc* 64, Aaa4v; *BudNT przedm* b5; *NiemObr* 68; *Calep* 997b.

nádziewać się czego, kogo [w tymi od kogo (16), po kim, po czym (9), z czego (6), w czym (3)] (159):
thofch pothem Krol ye^{go} Mcz y poddany ne^{go} mczi mi by lzye nádzywaly Seymv. K. która rzecz krolya ye^{go} mczi barzo obrazyla. *LibLeg* 11/151v, 7/8v, 103, 11/160v, 170v; Osieł iz lwá nigdy nie znał/ Swey sie lzkody nie nádziewał *BierEz* Q2v, A3v, N3, N4v; *OpecŻyw* [34]v; matka nołżąc: ono miała nafię iaką niemocz łożną/ albo długą febrę/ albo biegunkę/ albo przyrzoną niemocz [...] miewała. Z tych rzeczy pewnie sie nádzieway chore^{go} á mdłe^{go} dzieciątka *FalZioł* V 17d, V 4v, 5, 7v; *BielŻyw* 4, 39; Vmarla my szyoftra bogata, a thak lzyą ponyei yakiego lpadku nádziewam. *LibMal* 1544/91; *RejRozpr* C2; *LudWieś* B2v; A łtąd izes nam połłał piłę/ máczugę y zawoy/ ktore máią być rzeczi przifzłe pewnie á iftnies ofądził/ czego sie theż my nádziewamy s przyazni bogow. *HistAl* C6; *KromRozm I* Ev, G; *MurzHist* R3; *MurzNT* 166; Powiadaliśmy, że z ktorego miejsca nádziewaliśmy się lekarstwa, w trucinę się nam obrociło *Diar* 70, 66 [2 r.]; Pociechá iz gdi sie zda nam opułczenie Páńskie/ w ten čás sie możem naprętfze^{go} nádzywác ráunku. *LubPs* V3v *margin*, B5v, Y4v, Y5; *KrowObr* 56v, 175; Ano wlytka ofiadłość co ná łobie miewa/ Y ná tym dożywocia pewnie sie nádzywewa. *RejWiz* 68v, 2v, 40v, 122, 175v, 189, 190; *Leop* 4.*Esdr* 5/6; LAbęc kiedy vmiera/ tedy pyeknie lpyewa/ A nędzny człowiek płącze/ chociay sie nádzywewa/ Po tym márnym żywocie/ onego lepłzego/ A wždy mu žal od tego/ łwiátá obłudnego. *RejZwierc* 125, 132; Thedy będą ofátki łakobowe w połrod wiela národow [...] iáko dźdze vpadájące ná ziołá/ ktorych fię nikt nie nádziewa od człowieká/ áni ich požáda od fynow ludzkich. *BibRadz Mich* 5/7, s. *4v, *Iob* 6/8, 40/28, *Sap* 2/22, 2. *Mach* 12/4 (8); Sieciech chćiał ofłtępic widząc iz ná nie ćifkali chlebem y mięfem/ nádziewájąc sie thám wiela żywności. *BielKron* 349v, 165v, 245v, 307; Bo gdzie zapłáty niemálz cnoćie álbo złości/ Tám lye trzebá nádziewác prętkich odmienności. *KochZg* A4v; Commovere sui expectationem, Kázác sie nádziewác fiebie/ álbo dla oczekawánia teskność komu zádác. *Mącz* 234b; Antequam aliquo loco consedero literas a me non expectabis, Nie nádzieway sie ode mnie łifów/ álifz sie ná którym mieylcu połtanowię. *Mącz* 379b, 67d, 104b, 179c, 352a, 379d (13); A ták nie nádzieway lye/ pokił ty żywym iest/ iáko y ini godni á vczeni ludzie w Polfzce/ zá piłmá fwé zapłáty inéy/ iedno mierzączki á gniewu. *OrzQuin* E2, B2v, B4v, C, Z, Aa; A kiedy nieiáko bodzie w Pęchyrzu/ niedofáték iest/ á przeto lye Ograżki nádziewác. *SienLek* 20v, 20, 145v; A czegoż sie też thy nędzniku inłzego nádziewałz/ gdyżes ty iest proch á błoto *RejAp* 46, BBv, 18, 23, 87v (8); [skąpiec] niechcąc ná ten čás zboża przedác kiedy było drogie/ nádziewaiąc sie ielzcze wiefłzey drogości/ gdy obaczył że co dáley to bárziew ná doł sftępuie [...] obieł sie *GórnDworz* Q8v, O4, Bbv, Bb2v, Ii8, Llv; Bo czárt sie gniewa o mieylce łwoie/ á ielzcze sie podobno nádzywewa nędznik przywrocenia do niego: ácz go to iuz pewnie omyli. *RejPos* 329v, 2, 9v, 25v, 42v, 51v (38); Bo go [starca] w wielkim dołtátku łmierći dochowano/ Dla pienedzy ktorych sie wiela nádziewano/ W oney łkrzyni *HistLan* E3, C2, Fv; Ktho widzi łzpetną chmurę przed łobą/ á nádziewa sie prętkiey pluty/ wczás łobie oponćzą odwięzuie. *RejZwierc* 79v; A zgorzałci łáfiad/ pewnie sie też ty tego ledá kiedy nádzieway. *RejZwierc* 150v, 37, 45v, 115v, 134, 160v (12); *BudBib* 4.*Esdr* 5/6, *Sap* 2/22;

mieli pierwszego syna Kaima/ a drugiego Abła/ [...] y nauczyli ich flufzby y boiazni Bozey/ wzytko im oznaymuyac/ czym byli/ co stracili/ y czego sie nadziewali. *SkarZyw* 263, 290; *KochMRot* B2; *WerGośc* 222, 225; a tuteczna boiazń nie cięzkać/ kiedy sie na kazda godzinę mozesz nadziewać śmierci leda od kogo/ albo lekkości? *GórnRozm* C; *ZawJeft* 28; Otosz mniey ia nadziewam sie periculi od niego by y tez y chcial coczynic ale v pewnia mie ze niebedzie *ActReg* 110, 83; *WujNT* 547, *Hebr* 11/1; My tedy chcemy/ aby zkad sie nadziewaią dziedzicznych dóbr y pożytku iakięgo [ut unde bona haereditaria et lucra habere cupiunt]/ aby ztad szkody cierpieli/ albo karani byli w tym/ w czym wystapili. *SarnStat* 595, 609.

nadziewać się na kogo (6), *na co* (2) [w tym: że (1), iż (1)] (8): A my nadzieyayancz sye na lyth wafchey k. mczu pollalyfzmi nafche posli do Moskui *LibLeg* 11/154, 11/154v; *BielZyw* 33; Y nadziewalem sye na Studzienkiego/ iz on to przed w. M. powiedal *OrzList* dv; *BudBib Ps* 118/8, 9; *BudNT Philipp* 2/19, 1. *Tim* 4/10.

nadziewać się od kogo (1): Dobrzeć tez owo bywa miedzy towaryfzmi kiedy dzis iednego cci/ wazy/ daruie/ ale sie takze pewnie od niego trzeciego dnia nadzieyawa. *RejZwierc* 101v.

nadziewać się od czego (1): [Panowie] Aby pozytzali/ a nie sie od tego nienadzewali: Nieprzyacioly swoie miłowali modlili sie za ty/ ktorzy ie przeklinaią/ y przelladuią *KrowObr* 62v.

cum inf (39): *MurzNT* 166; *Diar* 65; WKM sadow zwyklych sejmowych czynic nie raczysz, prze ktore kazdy ostatecznej sprawiedliwosci we wszytkiem odniec sie nadziewa. *DiarDop* 106; *Leop Act* 3/5; Tedy Tobiazl rzekl Raguelewi/ Pusccie mie iuz/ boć oćiec moy y matka moiá nie nadziewaią sie mnie daley oględac [quomam pater meus et mater mea iam non sperant videre me.]. *BibRadz Tob* 10/8; *BielKron* 128v, 131, 158v, 160, 170v; Hamata munera, Dary ktore dla tego bywaya dawane nadziewajac sie zas za to co wziac. *Mqcz* 153a, 429c; *OrzQuin* A2; bo by byl Krol tho wlyfzal/ czego sie flyzec nie nadziewal *GórnDworz* P8, I3, Y6v; ielzce sie ten nadziewawal wedle ftarych kwitacy fuchotami/ odpusty/ mzfami/ y inemi sprawami wykwitowac sobie tych dlugow swoich. *RejPos* 248, 25v, 26, [36] [2 r.], 49, 65 (16); Ieden sobie szuka zony z wielkich stanow/ nadziewaiac sie s tego y powagi y tytulow y rozmnozenia iakięgo domowi swemu dostac. *RejZwierc* 30v, 2, 63, 65; *BudBib 2.Mach* 7/11; Ielli pozyczacie tym od ktorych sie nadziewacie odebrac/ coz za zaplate miec bedziecie? *WujNT* 217, 3. *Ioann* 14.

cum A inf (5): Sftalo sie zaprawde wielkie zamiezzanie miedzy macedony gdy sie iuz nadziewali byc vmarlego/ a Pauzania w pyche podniefiony/ wzedl smiele na palac *HistAl* B4; Sperant praesidio esse futurum, Nadzewajay sie go na pomoc przibyc. *Mqcz* 429a; *RejPos* 323v, 8v, 38.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym: z zapowiednikami: tego (20), tak (4); iż (45), że (20), (a)by (22), żeby (9), iżby (1), zaimek względny (10)] (107): Abowym poddany nafchi pogranyczny wyedzancz o przyazny y przimierzv kthore S ye⁸⁰ Czeflarfkam mczą mami vbefpyeczily sye bily nyenadzewayancz sye abi ye czo nyeprzyaczyel fkyego podkacz bilo myalo *LibLeg* 11/174, 7/35, 9/51v, 11/136v; *BierEz* D3, F3v; nadziewalfli sie ielfczeli bych go zywe⁸⁰ nalazla *OpecZyw* 110v; *ForCnR* D4v; Aliatus kiazę, miafto Prieneskie obegnał nadziewaiacz sie ze miał ie glodem wymorzyc *BielZyw* 14, 132; *RejPs* 78v; *RejKup* C6, H, i5; A tak my widzac to i nadziewajac sie tego, żeby to bylo, iżby ten strach, ktory maja przed nieprzyjacielem, lacno sie tym ulzył miedzy ludzmi,

gdyby obronę na granicy widzieli *Diar* 68, 66 [2 r.], 67, 68; *RejWiz* 168v; A Herod wyźrzawfzy Iezufá/ rozrádował fie bárzo/ [...] Y nádźiewał fie że miał wyźrzeć iáki dzyw od niego vczyniony [*et sperabat signum aliquod videre ab eo fieri.*]. *Leop Luc* 23/8; *OrzList* dv; *RejFig* A5v; Y nálázłá iá [*rytą głowę*] Liłzká/ by świeża mniamáłá/ Iż fie miáłá pożywić/ ták fie nádźyewáłá. *RejZwierz* 122, 6; Ale iefli fie tego nádźiewamy częgo nie widzimy/ iście z ćirpliwością oczekawamy. *BibRadz Rom* 8/25, *Rom* 8/24, *2.Cor* 5/11, I 453v, *Iudith* 13/15; *OrzRozm Rv*; *BielKron* 406v; Ne ponas spem me bonae frugi fore, Nie nádźieway fie ábych fie miał polepfić. *Mącz* 309d; Mihi usu venturum non arbitrabar, Nie nádźiewałem fie áby mi k temu miáło przisć/ ábych tego miał potrzebować. *Mącz* 481a, 77d, 133d, 190a, 407b; *RejAp* 15v, 95, 127, 137; Rzekł pan Boiánow. Iam fie záprawdę nie nádźiewał/ áby náłz ten Dworzánin/ miał wnisć w ták wyfoką cęnę *GórnDworz* Kk6v, X7v, Y6v, Mm2v; Y nádźiewáli fie/ iż ten Krol á ten Zbáwiciel miał náłtác á okázác fie/ iáko fie był okazał Moiżelz *RejPos* 2; A tákież fie káždy wierny pewnie nádźiewác ma/ iż káždy niedoftátek ięgo/ áni íam wzwie/ íkád będzie opatrzon iemu/ ták iż będą káždy káty ięgo wźęgo zewfżád nápełnione. *RejPos* 44v; Y nádźyewał fie też/ áby Pan tegoż mniámnia był o nim/ iákiego był fwiát. *RejPos* 201; Iż gdy fie thego nawięcey nádźyewác nie będziefz/ iż chce zákołátác we drzwi thwoie/ á powołác cie ná írogą liczbę fwoię. *RejPos* 346, 6v [2 r.], 19v, 25, 25v, [36] (38); *GrzegŚm* 28; [syn] Nádziewáiąc fie tego iż onemi długi/ Miał pewnie powetowác oney íwey poíugi. Ktorą oycu wyrządzał w nádźieię pieniędzy *HistLan* C; Powiedział mu [rycerzowi] Alexánder: [...] bo to wiem że mi to nie s चुći dawáfz/ ále nádźiewáfz fie ábychći to íowito oddał. *RejZwierc* 98v, 37v, 56, 90, 91, 129, 162; *BudBib Iudith* 13/15; *BudNT Act* 24/26, *2.Cor* 13/6, *Philipp* 2/19; *ModrzBaz* 124v; Rzeczpoípolita poki íeít w cále/ poty káždy íwoie może mieć ípełná/ ále iefli oná zginie/ niechay fie tego nie nádźiewa záden/ żeby co íwego cáło záchowác mogł. *GórnRozm* I3v; Nadźiewalismy się iáko slonce nawszytkie swieci ze tak y łaska Panska bydź miała *ActReg* 158; bo co kto widzi/ przecz fie tego nádźiewa? *WujNT Rom* 8/24, *Luc* 23/8, *Rom* 8/25, *2.Cor* 1/13, 5/11, 13/6.

Ze zdaniem czasowym (2): A kiedy cie podetną/ íam fie nie nádźyewáfz/ Bądźże gotow iác rádę/ kiedy niewiełz czáfu/ Być z rofkołzy nie vzył/ potym złęgo kwáfu. *RejZwierz* 141v; A ták y wy też bądźcie gotowi/ bo ktorey fie godziny namniey nádźyewác będziecie/ tedy íyn człowieczy przydzye/ á zákołáce do was. *RejPos* [344].

W pytaniach retorycznych (13): *MurzHist* E4; *Diar* 109 [2 r.]; *OrzQuin* Y2v; A częgoż fie iuż małz nádźyewác gdzye iuż then Pan opuści á odłtápi od ciebie *RejPos* 167v; A po ímierći á częgoż fie inęgo małz nádźiewác/ íedno że pewnie ofięgniełz thy wśzytki obiecáne íkárby á klenothy íwoie. *RejZwierc* 141v, 64, 128, 150v, 166v [2 r.], 173v, 246.

W połączeniach szeregowych (2): Owo iuż to/ com wierzyłá/ widzę: częgom fie nádźiewáłá mam: częgom prágnęłá iuż obeymuię. *SkarŻyw* 70; *WujNT 1.Cor* 13/7.

W przeciwstawieniach: »nádźiewác się ... prágnác, ufac« (2): te⁸⁰ [*podniesienia wojny przeciwko poganom*] podobno rychlej prágnác/ niż nádźiewác fie mozem/ á to zá nieítworá [!] á bezeczną chćiwofcią Krześciáńkích pánow/ ktorzy wołá tho/ iżby lud wśzytek Boży zgináł *GórnDworz* Ii4v; Lepiey nádźiewác fie na Iehowę/ niż vfác w człowieku. *BudBib Ps* 118/8.

W charakterystycznych połączeniach: *nadziewać się bitwy, błogostawieństwa, bogactwa i osiadłości, dekretów, dnia, dziedzicznych dobr (2), dokończenia (wszystkiego) (2), dobrodziejstw, dożywocia, dzieciątka, fortuny, gniewu Pańskiego (2), god, gradu (3), gromu (2), grzanki, guzów, końca (3), lekarstwa, listów, łaski (2), inej nauki, nawrocenia, niebezpieczeństwa (3), czegoś nowego, obrony (3), odpoczynienia, odmienności, ograżki (2), okrucieństwa, obietnice, pluty, płynienia krwi, pokoju (pokoja) (4), pomsty (2), pożytku (3), przyjaźni, przywrocenia, przestrzeżenia, pieniędzy, ratunku (6), sejmu, spadku, sprawiedliwości, spadania kości, szczęścia, szkody, tarczyjany, trzaskawice, uciechy, upadku (dusznego i cielesnego) (2), wielkości, większej drogości, większego podarza, wspomżenia (2), wrzedzience, wypełnienia obietnic, wysługi, zaburzenia a rozlania krwi, zakażenia powietrza, zastanowienia i nagrodzenia, zapłaty (3), zbawienia, zginienia, czego złego, zwirzchności abo urzędów, żywności; nadziewać się bezpiecznie, bezpochybnie, istotnie, nawięcej, nieomylnie (4), pewnie (22), prożno (2), (bardzo) rychło (3), trudno.*

Przysłowia: Mądryć się wżego nądziewa/ Cokolwiek kto inny miewa *BierEz* 13.

Nadzieway fie wielkiej męki bedziezli żył według fwey woley. *BielŻyw* 133.

Czo komu vczyniłz tego fie też od drugiego nadzieuay *BielŻyw* 41, 53.

Kto dzys w fzczeńciu iutro fie nadzieway przygody *RejJóz* K4v.

Fraza: »nie masz się czego nadziewać« = *stracić wszelką nadzieję; nihil est spei Mącz* (2): *Mącz* 407d; A thám fie iuż czego pewnego nądziewa/ á thu do domu przyiechawfzy nie máłz fie iuż czego nądziewać. *RejZwierc* 37.

Zwroty: »nadziewać się dobrego« = *spe bona esse Cn* (1): Wy ktorzy fie boicie Páná/ nądziewaycież fie dobrego [*sperate in bona*]/ wefela wiecznego y łálki. *BibRadz Eccli* 2/8.

»nadziewać się miłosierdzia« (3): *MurzHist* G3v [2 r.]; iefli obłędliwie á w złościwym żywocie á we zley wierze zeydziez s fwiátá tego/ iuż fie tám nie nadzieway żadne⁸⁰ miłofierdzia nád łobą. *RejPos* 163v.

»nadziewać się pociechy« = *spe consolari Cn* (1): Com fie tedy nądziewał póciechy od ciebie/ To cie lam ciefzyć mużę/ zápomniawfzy fiebie. *KochFr* 68.

»nadziewać się skarbow« (3): *BielKron* 345v; *HistLan* D; Dárius Perłki krol gdj po iey [*babilońskiej królowej*] fmierci dobył Bábilonu/ náłazł on napis ná onym kámieniu/ y kazał gi odwałić nądziewaiąc fie tám łkárbow. *RejZwierc* 48v.

»nadziewać się śmierci« [*szyk zmienny*] (5): Ale wieprz w ręku nie bywa/ Poki żyw poty vżywa: Gdy go imą więc fie wierci Nądziewa fie iftey śmierci. *BierEz* C3v; *FalZioł* V 6, 14; *GórnDworz* O2v; Czwarťa/ iż fie iuż blifzfzey fmierci nądziewamy niżli w infzych czáfiech/ bo póspolicie po Iefieni žimá bywa. *RejZwierc* 162v.

»nie nądziewać się zdrowia« [*szyk zmienny*] (2): Kxieze miły toć powiedam Day pokoy wfzyftkiem bieffiadam. Iuż fie zdrowia nienadziewai Rychley niefpor falue fpiewai. *RejKup* c4v, h6v.

»nadziewać się zysku« (1): A nic nie jest tako gorzko, Co sie im nie widzi słodko, Gdzie sie nadziewają zysku Nie baczą tam nic ucisku. *BierRozm* 19.

»nadziewać się żywota wiecznego« (2): *MurzHist* P2; Day áby fludzy Krzyżowi/ Krzyfz chwalili/ ktorzy fie przes Krzys żywotá wietznego nądziewaią. *KrowObr* 172v.

Szeregi: »nadziewać się, (i) za to mieć« (3): *LibLeg* 11/136v; Reor, Mniemam/ mam zá to/ Nadziewam fie. *Mqcz* 352a, 407b.

»czekać (a. oczekiwać) i (a) nádziewać się« [szyk 3:2] (5): Tu fłyfyz nie flowá moie/ ále flowá tego/ kthorego ieft ziemiá y niebo/ tzego fie máią nádziewác/ y tzego otzekiwác/ cí walzy zaklinátze. *KrowObr* 121v; iuz nie było czego czekác iedno łádu frogiego/ á nie nádziewác fie tego błogófláwieńftwá/ ktorego ná on czás przy vwielbieniu ciáák nálezgo z rádością czekamy. *RejPos* 33v, 250, 324 [2 r.].

»ani pomyśleć ani się nadziewać« (1): łam o tym áni pomyfli áni fie tego nádzyewa/ iz y bogáctwá/ y doftoieńłthwá/ y włythki poczćiwości/ áni fie łam obaczy/ gdy przypádną ku łtanowi iego. *RejPos* 316v.

»nadziewać się i przestrzegać« (1): ábychmy fie też thego włytkiego y nádzywáli y przełtrzegáli/ co ieft tym fwiętyłm ludzyom w ofobie wiernych włythkich iáńnie znác dano y opowiedzyano. *RejPos* 316.

»szacować albo się nadziewać« (1): Ale kto fie ná to rołtropnie rozmyfli/ á włytko łobie rozważy/ tedy to łnádnie łam u łiebie ználeść y rozeznác może/ iz fie to włytko kii łepłzemu kończowi obroćić y przygodzić może/ niźli ták iáko my łobie łzácuiemy áłbo niźli fie nádzywamy. *RejZwierc* 162v.

»wierzyć, nádziewać się« (1): Iułz nic nie wierzę/ nienádziewám się nieze⁸⁰/ włytkem nádzieie vtraćił *MurzHist* F3. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*].

W przeni [czego] (2) : MVłiáłá vłtác dułfá ma drugdy czáfu łwego/ Nádzywáyąc fie moy Pánie zbáwienia twoiego *LubPs* bb2v; Iz to moiá miáłá być nawdzięcźnieyłza winnicá ten narod ludzki/ [...] Nádziewáłem fie też w niey łádu łpráwiedłiwego/ áliści krzyk á nárzekánie. *RejPos* 59v.

Synonimy: oczekawać, przypuszczać.

Formacje współrdzenne cf DZIAĆ SIĘ.

Cf **NADZIEWAJĄCY SIĘ**